

A FÜBETEGSÉG MAGYARORSZÁGI ELŐFORDULÁSÁNAK JELLEGZETESSÉGEI

Kutasi Orsolya, Orla Harnon, Moravszki Letícia, Bódai Emese, Mikó Péter, Biksi Imre

Bevezetés: A lovak fűbetegsége (equine grass sickness, dysautonomia), egy polyneuropathia, ami elsősorban a gyomor-bél traktus beidegzését érinti, de elváltozásokat okozhat a centrális és perifériás idegrendszer más területein is. A betegség hátterében a Clostridium botulinum C egy toxinját feltételezik, és elsősorban legelőn tartott lovakat veszélyeztet. A gyakran halálos kimenetelű betegség egyre több európai országban jelenik meg, köztük 2001-ben Magyarországon.

Cél: Jelen tanulmány célja, hogy a megállapított magyarországi fűbetegség esetek jellegzetességeit leírjuk.

Módszer: 2001 óta Magyarországon fűbetegséggel diagnosztizált esetek klinikai és kórbonctani adatainak összegyűjtése. A betegség területi előfordulásának nyomon követése.

Eredmény: Hazánkban eddig 50 esetben került a fűbetegség megállapításra. A betegség megjelenésétől 2009-ig az esetek 97%-a május és szeptember között fordult elő, 2010 óta az esetek 90% a november-februári időszakra esett. Hazánkban a fűbetegséget mostanáig csak egyetlen ménes, különböző földrajzi régiókban fekvő legelőin észlelték. A 49/50 eset lipicai, 1/50 gidrán fajtájú volt, 23/50 kanca, 27/50 mén és mindegyik az 1-3 éves korcsoportba tartozott. 2013-ban 3 olyan ló pusztult el, melyeket botulizmus ellen féléven belül kétszer oltottak. Az esetek többsége akut vagy szubakut lefolyású volt, csak 6 esetben láttunk tipikus krónikus lefolyást, a betegség kimenetele 96%-ban euthanasiára vagy elhullásra vezetett. A klinikai tünetek között gyakori volt az emelkedett testhőmérséklet, a paralytikus ileus és a ptosis.

Következtetés: A betegség előfordulásának földrajzi változása alátámasztja a feltételezést, hogy egy, a lovak béltraktusában hordozott baktérium lehet felelős a megbetegedésekért. A legelők fertőződését a hordozó egyedek mozgataása okozhatja. A 3 évesnél idősebb kancáknál és az 1 évesnél fiatalabb csikóknál nem jelenik meg a betegség, ez igazolja a korhoz kötött, illetve a maternális immunitás jelenlétét. A szezonális előfordulás változása feltételezhetően a globális időjárási viszonyokat tükrözi. A klinikai tünetek nagy része megegyezik a nemzetközi szakirodalomban leírtakkal, de heveny esetekben gyakrabban észleljük a testhőmérséklet emelkedését, és ritkább a dysphagia vagy a tipikus foltszerű izzadás. A korábban használt vakcina hatástalansága alapján, egy újfajta botulizmus vakcina kísérleti felhasználásával, megváltoztatott alapimmunizálási stratégiával, 2015-ben széleskörű megelőzésre teszünk kísérletet.

Köszönetnyilvánítás: Szent István Egyetem Állatorvos-tudományi Kar 2014. évi Kutató Kari keretének támogatásával valósult meg.